

Nr 305.

Av herrar **Andersson** i Tungelsta och **Olovson** i Västerås, *angående viss ändring av bestämmelserna rörande egnahemslån för jordbruksändamål.*

Under de senast förflutna åren har ett betydande antal gods och fideikommiss-egendomar styckats till mindre brukningsdelar under medverkan från det allmännas sida i form av egnahemslån och biträde vid utarbetande av styckningsplan m. m. Det torde kunna förväntas, att efter en eventuell omorganisation av den statliga egnahemsverksamheten ett allt större antal egendomar, som lämpa sig för styckning, kommer att tagas i anspråk för detta ändamål.

De lantarbetare, som varit anställda vid de egendomar, som styckats, har man i regel ej ägnat någon som helst omtanke. Dessa ha, trots det de i många fall under större delen av sitt liv arbetat på gården, avskedats, och de gamla och orkeslösa som erhållit fri bostad och vedbrand å gården ha ofta berövats dessa förmåner och måst omhändertagas av fattigvården.

I såväl jordkommissionens betänkande om bildandet av nya jordbruk som i kolonisationssakkunnigas betänkande angående den statsunderstödda egnahemsverksamheten framhålles såsom en grundläggande betingelse för en framgångsrik nybyggesverksamhet att de personer som inlåta sig på densamma besitta de personliga egenskaper, som anses nödvändiga för en verksamhet av denna art. Dessa personliga egenskaper — vana vid jordbruksarbete från såväl mannens som hustruns sida och förtrogenhet med de skiftande uppgifter, som ifrågakomma vid verksamhetens utövning — torde i regel vara tillfinnandes hos lantarbetaren.

Trots dessa personliga förutsättningar saknar lantarbetaren nästan undantagslöst möjlighet att bli självständig jordbrukare på grund av den ekonomiska misär, vari de flesta inom denna stora arbetargrupp befinna sig. De löneförmåner, som de gifta lantarbetarna för närvarande åtnjuta, kunna även vid noggrann värdering av alla naturaförmåner ej beräknas högre än omkring 1,300 kr. per år. Att det ej är möjligt att av en så knapp inkomst spara det kapital, som egnahemsbyggarna själva måste äga för att komma i åtnjutande av egnahemslån, är självklart.

Från statsmakternas sida har gjorts betydande uppoffringar då det gällt att överföra industriens övertaliga arbetare till jordbruket. Ett minst lika viktigt samhällsintresse är att jordbrukets arbetare beredas möjlighet att kvarstanna inom det verksamhetsområde där de äga de största förutsättningarna till framgång. Detta torde i här berörda fall kunna möjliggöras, om, då en egendom

tages i anspråk av allmänna organ för styckning de å egendomen sysselsatta arbetarna, därest de önska och anses lämpliga, beredas möjlighet att förutom de egnahems- och premielån, som kunna erhållas enligt gällande förordning, även ett räntefritt lån å lång frist kunde erhållas för bestridande av de med startandet av företaget förenade kostnaderna.

Under hänvisning till vad vi här anført få vi härmed föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av bestämmelserna rörande egnahemslån för jordbruksändamål, att egendomslösa lantarbetare kunna bliva i tillfälle att förvärva från större egendomar utstyckade mindre brukningsdelar.

Stockholm den 21 januari 1928.

Allan Andersson.

Emil Olovson,
Västerås.